

“มัสยิดนัจมุดดีน” หรือที่เรียกขานกันว่า “มัสยิดบาโจกลาง” มักจะถูกหยิบมาเป็นเรื่องราวเล่าขานสู่กันฟังถึงการอยู่ร่วมกันอย่าง “สันติสุข” ของชุมชนมุสลิม “ชาวไทยพุทธ” และ “ชาวไทยมุสลิม” บนแผ่นดินปลายด้ามขวานทอง บางเรื่องเป็นประวัติศาสตร์ บางเรื่องเป็นตำนาน แต่ทั้งหมดประกอบขึ้นเป็นความภาคภูมิใจของชาวยุคใหม่ได้อย่างแน่นอน

มีเรื่องเล่ามากมายที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการก่อสร้าง “มัสยิดนัจมุดดีน (บาโจกลาง)” ซึ่งตั้งอยู่บ้านควนลังงา ม.4 ต.ทรายขาว อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในปี 2177 รัชสมัยราชินีราตุอุง บิน สุลต่านมันซูร ชาร์ รัชกาลที่ 8 แห่งราชอาณาจักรปัตตานีดารุสลาม (2167-2178) หลังสงครามระหว่างปัตตานีดารุสสลามกับกรุงศรีอยุธยา จนเกิดวีรกรรมอันกล้าหาญของ “โต๊ะหยาง” หญิงแห่งบ้านบาโจกลาง (บาโจ-ควนหรือเนิน, รางา-การปะทะ) ช่วงที่ต้องหนีภัยสงคราม ท่านได้พลัดตกลงในหุบเหวเป็นเวลาหลายวัน หลังสงครามชาวบ้านได้เข้าไปช่วยเหลือ

แต่ต้องตะลึง! เมื่อพบกับสิ่งที่ท่านกอดไว้นั่นตลอดเวลา นั่นคือ “คัมภีร์อัล-กุรอาน” ที่เขียนด้วยลายมือ ปกทำจากเปลือกต้นมะม่วงหิมพานต์ เวลานั้นคัมภีร์เล่มนี้ยังถูกเก็บไว้อย่างดีที่บ้านอิหม่ามคนปัจจุบัน จากนั้นชาวบ้านทรายขาว ได้ร่วมแรงร่วมใจกันสร้าง “สุเหร่า” โดยความร่วมมือของพี่น้องประชาชน 2 ศาสนิกในชุมชน

เล่าขานกันว่า เจ้าอาวาสวัดทรายขาวยุคนั้นเป็นคนออกแบบ ด้วยเหตุผลของความเชื่อถือของคนในชุมชน อีกเหตุผลคือยุคนั้นยังไม่มีใครรู้จักสถาปัตยกรรมแบบอิสลาม ชาวบ้านเลยมอบภารกิจนี้ให้

ก่อนที่ท่านมาเป็นเจ้าอาวาส ท่านเคยรับอิสลามมาก่อน โดยแต่งงานกับหญิงมุสลิม แต่หลังภรรยาเสียชีวิต ท่านจึงบวชที่วัดทรายขาวและกลายมาเป็นเจ้าอาวาส ซึ่งเล่ากันว่าท่านเองก็ไม่รู้เรื่องศิลปกรรมแบบอิสลามเลย

สุเหร่าแห่งนี้สร้างด้วยไม้แคะ-ไม้ตะเคียน ตัดมาจากเทือกเขาสันกาลาศิริ ไขหวายแทนเชือกมัดแล้วลากลงมาจากเขา จากนั้นใช้ขวานฉากซุงให้เป็นเสาสี่เหลี่ยม ส่วนกระเบื้องมุงหลังคาทำจากอิฐแดงที่นำมาจากจากบ้านตาระบาตอ ต.กะมียอ อ.เมือง จ.ปัตตานี

ที่ต้องนับว่าโดดเด่นคือ โครงสร้างทั้งหลังไม่ใช่ตะปู เพียงใช้ไม้เป็นสลักยึด

ตามตำนานเล่าว่า ไม้ที่ใช้ทำเสาสุสานจะใหญ่มาก น้ำหนักก็เยอะ โคนแล้วยากต่อการชักลากลงจากเทือกเขา แต่ชายสูงอายุผู้หนึ่งอาสารับภารกิจเพียงคนเดียว มีข้อแม้ว่าต้องทำตามลำพังในตอนกลางคืน ห้ามใครเกี่ยวข้อง

ทุกๆ เช้าชาวบ้านจะเห็นซุงไม้ใหญ่ตั้งวางในหมู่บ้านวันละต้นๆ จนเพียงพอต่อความต้องการ จากนั้นชาวบ้านก็รำลือกันสะพัดว่า ในเวลากลางคืนอาจจะมีใครเข้ามาช่วยเหลือนายผู้สูงอายุท่านก็เป็นได้

และที่สำคัญต้องไม่น่าจะใช่คนอย่างแน่นอน...

“มัสยิดบาโจยลังกา” จึงถือเป็นสุเหร่าร่วมสมัย และเป็นสถาปัตยกรรมเดียวกับ “มัสยิดตะโลมะมานะ” (วาดีอัลอุเซ็น อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส) และ “มัสยิดเอาะห์” (บ้านนัคตันหยง ต.มะนังยง อ.ยะหริ่ง)

ในพื้นที่ยังมี “บ่อน้ำโบราณ” “กลอง” หรือ “นางญา” ที่ใช้ในการตีบอกเวลาละหมาดหรือเดือนกัณฑ์เมื่อมีเหตุร้าย จุดเด่นอยู่ที่ลิ้นทำจากไม้ไม่ทำให้เสียงไพเราะและดังก้องกังวานไกลไปถึงรัศมีกว่า 3 กิโลเมตร

“หลังญานาซะฮ์” เป็นที่ตั้งของศูนย์วัฒนธรรมสายใยชุมชน ภายในเป็นที่เก็บอุปกรณ์การดำรงชีพในสมัยโบราณ ซึ่งรวบรวมไปถึงเครื่องมือที่หลงเหลือบางส่วนจากการก่อสร้างสุเหร่า

ที่สะดุดตาคงจะเป็น “ถาดทองเหลืองเก่า” ที่เก็บอย่างดีภายในตู้ แต่สลักหลังว่า วัดทรายขาว
เดาได้ถึงความเอื้อเฟื้อแผ่ในระหว่างพี่น้องพุทธ-มุสลิมครั้งโบราณกาล ที่สามารถหยิบยืมเครื่องใช้ไม้สอยระหว่างกันได้ยามมีงานมีการ

“มัสยิดบาโจยกลาง” ต้นแบบชุมชนสันติสุข ‘พุทธ-มุสลิม’

เขียนโดย blueimage

วันพุธที่ 02 เมษายน 2014 เวลา 22:22 น. - แก้ไขล่าสุด วันพุธที่ 02 เมษายน 2014 เวลา 22:26 น.

เนื่องเพราะถาดนี้มัสยิดบาโจยกลางน่าจะหิบบิฮิมมาจากวัดทรายขาวเมื่อครั้งทำบุญ (กินบุญ) ในอดีต เป็นการเยี่ยม...แล้วก็มีคืนจนบัดนี้...

แต่นั้นไม่ใช่สิ่งที่จะนำไปสู่อุปสรรคหรือปัญหาของการอยู่ร่วมกันของชาวมุสลิม 2 วัฒนธรรมที่ประกอบขึ้นจาก “ชาวไทยพุทธ” และ “ชาวไทยมุสลิม” ที่นั่น